

ἀμαρτίας, εἰμὴ ὅταν συμμορφῶνται πρὸς τοὺς εὐαγγελικοὺς νόμους. — Πᾶς κληρικὸς καὶ αὐτὸς ὁ πᾶπας δύνανται νὰ κατηγορηθῶσι καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων εἰς αὐτοὺς, ἔστωσαν οὗτοι καὶ ἀπλοὶ λαϊκοί. — Ὁ Πάπας δὲν εἶναι ἀπόλυτος μονάρχης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ μόνον ὁ πρῶτος τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς κατὰ τὴν τιμὴν, ἄνευ ὅμως δικαιοδοσίας τινὸς ἐπ' αὐτῶν. — Ἡ ἀμαρτία ἀπογυμνώνει τὸν ὑπουργὸν τῆς Θρησκείας, τὸν Ἱερέα, τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἀξιώματος αὐτοῦ, τῆς Χάριτος καὶ τῆς Ἱερωσύνης. — Ἡ μεγαλοπρέπεια, οἱ δημοφιλῆς, ἡ κοσμικὴ ἐξουσία τῶν ὀλιγαρχικῶν κληρικῶν εἶναι ἀξιοκατάκριτος σφετερισμός, ἐφ' ᾧ αἰωνίως εὐδύνονται ἐπίσης οἱ τε σφετεριζόμενοι καὶ οἱ παραχωροῦντες. — Τὰ μοναχικὰ τάγματα εἶναι ἐπονεϊδίστα ἰδρύματα. Ἐὰν οἱ μοναχοὶ θέλουσι πραγματικῶς ν' ἀγασθῶσι, ὀφείλουσι νὰ ἀποθέσωσι τὴν τῶν ἀλλοτρίων μέριμναν καὶ ν' ἀποβῶσιν ἐν τῇ ἀπομονώσει τῶν ὀφελίμων, ὡς οἱ πρῶτοι τοῦ χριστιανισμοῦ ἀσκηταὶ καὶ ἀναχωρηταὶ δι' ἐντίμου ἐργασίας, ἄλλως διὰ τῆς ἀκρασίας καὶ ὀκνηρίας τῶν κλέπτουσι τῶν ὄντως πτωχῶν τὸν ἄρτον καὶ πράττουσιν ἐναντία ἀκριβῶς τῇ παραδείγματι τοῦ Σωτῆρος καὶ θεμελιωτοῦ τῆς θρησκείας.

Αἱ ὕγιεις αὗται ἰδέαι ὡς σπόρος ἐξωογονήθησαν καὶ πολλαχοῦ ἐκαρποφόρησαν.

Ἐξ ἑνὸς Πράγῃ τῆς Βοημίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ἰωάννης Οὐσσος (Huss). Ἐξεπαιδεύθη οὗτος τὴν θύραθεν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν καί, ἔκτακτον νοημοσύνην κεκτημένος, μόλις δεκαεξαετῆς ἀπεπεράτωσε τὰς σπουδὰς του, ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ τῶν γραμμάτων, δέκανος τῆς φιλοσοφίας καὶ ταχέως πρύτανης τοῦ ἐν Πράγῃ ὀνομαστοῦ πανεπιστημίου. Μελετῶν τοὺς κλασικοὺς, Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους συγγραφεῖς, ἐγκύπτων εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων καὶ μάλιστα τῆς ἁγίας Γραφῆς, ταχέως κατενόησεν ὅτι περιεστοιχεῖτο ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς κακοηθείας τοῦ κλήρου, πολὺ διαφόρου ὄντως ἢ ὅπως τὸν ἐνόει τὸ Εὐαγγέλιον. Ὡν δὲ αὐτὸς ἀνὴρ αὐστηροτάτων ἠθῶν, ἔτι μᾶλλον ἠδημόνει ἐπὶ τῇ διαφθορᾷ αὐτοῦ. Ἡ βασίλισσα τῆς Βοημίας Σοφία τὸν προσέλαβεν ὡς πνευματικόν της πατέρα τιμῶσα τὴν καλὴν φήμην καὶ ὑπόληψιν αὐτοῦ. Ἦρχισε δὲ οὗτος νὰ διδάσκῃ ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Πράγας, εἰς δὲ τὸ κήρυγμά του συνέρρει πλῆθος λαοῦ διψῶντος μεταρρυθμίσεις καὶ ἐκκλησιαστικοὺς νεωτερισμούς. Βδελυσσόμενος τὴν κληρικὴν ἐξαχρείωσιν τὴν κατηράτο καὶ δημοσίᾳ ἀμειλίκτως τὴν κατέκρινεν, ἀνεγίνωσκε δὲ καὶ ἡρμήνευεν εἰς τὰ πλήθη τὰς Γραφὰς κατὰ τρόπον ὅλως ἰδιόρρυθμον, καὶ ὡς ἀνὴρ διαρρήξας πάντα δεσμὸν κληρικῆς ἐξουσίας τὰ ἐλαττώματα ἄλλως τοῦ κλήρου ἅτινα

κατέκρινε ἦσαν πραγματικά καὶ οὐδεμία ὑπερβολὴ ἐν τοῖς λόγοις του. Συνέβη περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἐν ἔτει 1403, νὰ ἔλθῃ εἰς ῥῆξιν ὁ βασιλεὺς τῆς Βοημίας Σιγισμόνδος πρὸς τὸν Πάπαν Βονιφάτιον τὸν Θ', διὸ καὶ ἐμπόδισε τοὺς Βοημοὺς ν' ἀποτίνωσι τὸν ὀβολὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ Οὐσσος, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1400 εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ διδάσκῃ τὸν θεῖον λόγον ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος τῆς ἐν Πράγῃ Ἐκκλησίας Βηθλεέμ, ὀνομαστῆς κατόπιν ἐξ αὐτοῦ καταστάσης, ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἀξιώσεων τοῦ Σιγισμόνδου, ἐπιτίθεται σφοδρῶς κατὰ τῆς Ἱερωσύνης τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, κηρύττει ὅτι οἱ Πάπαι ὀφείλουσι νὰ ὑπέικωσι τοῖς πολιτικοῖς ἄρχουσι, καὶ εἰς τοῦτο ἐπικαλεῖται τὰς θεωρίας τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμόφρονος Οὐίκελφ. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Πάπας κατὰ τὸ σὺνηδες ἐκτοξεύει κατὰ τῆς πόλεως Πράγης τὴν τρομερὰν ποινὴν τῆς Ἀπαγορεύσεως, Interdictio, καθ' ἣν ἐκλείοντο γενικῶς πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι καὶ ἀπαγορεύετο γενικῶς καὶ αὐστηρῶς πᾶσα ἱεροπραξία καὶ τέλεσις μυστηρίων. Οἱ δυστυχεῖς λαοὶ τότε ἤγοντο καὶ ἐφέροντο καὶ διετίθεντο κατὰ τὰς ἀρεσκείας τῶν παπῶν καὶ τοῦ κλήρου αὐτῶν· ἀπεκάλουν οὗτοι αὐτοὺς ποίμνιον· ἦτο κατ' εὐφημισμὸν· κυρίως ἦσαν κτήνη!

Ἐκήρυττεν ἡμέραν τινα ὁ Ἰωάννης ἐνώπιον συμπικνωμένου ἀκροατηρίου, καὶ λαβὼν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας του τὸν λόγον τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου Μαρίας πρὸς τὸν Ἰησοῦν, «Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἔτεθνήκει», ἐπιτίθεται σφοδρῶς κατὰ τῶν μνημοσύνων καὶ ἐπικηδείων τελετῶν, αἰτινες μετ' ἐξαιρετικῆς μεγαλοπρεπείας ἐγίνοντο ὑπὲρ τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν, ἐνῷ οἱ ἀδύνατοι καὶ πτωχοὶ παρημελοῦντο. «Ἀποθνήσκει, ἔλεγε μετ' ἀγανακτήσεως, εἰς πλοῦσιος, καὶ τὸν περικυκλοῖ πᾶσα ἡ πόλις· ἀποθνήσκει, εἰς πτωχός, καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας εὐρίσκεται εἰς ἱερεὺς ὅπως συνοδεύῃ τὸν νεκρὸν τοῦ μέχρι τοῦ τάφου». Στιγματίζει τὰς ματαίας καὶ ἐπιδεικτικὰς κηδείας τῶν ἰσχυρῶν — τὸ σκάνδαλον τῶν κληρικῶν οἵτινες ἐπὶ τῶν πτωμάτων, ὡς ἄλλοι κόρακες, διετρέφοντο — τὰς διανυκτερεύσεις καὶ παννυχίδας τῶν ἱερέων ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν τῶν τελευτώντων πλουσίων — τὰς ψαλμωδίας αὐτῶν, παλουμένας ἀντὶ ἀργυρίου — κατακρίνει τὸν ἦχον τῶν κωδῶνων, τὴν ὑπέρμετρον συνοδείαν τῶν ἱερέων, τὰ μεγαλοπρεπῆ μνημόσυνα, τὴν λαμπρὰν φωτοχυσίαν τῶν πολλῶν κηρίων, τὰ δειπνα τῶν ἱερέων μετὰ τὰ μνημόσυνα, καὶ ἄλλας αὐτῶν καταχρήσεις.

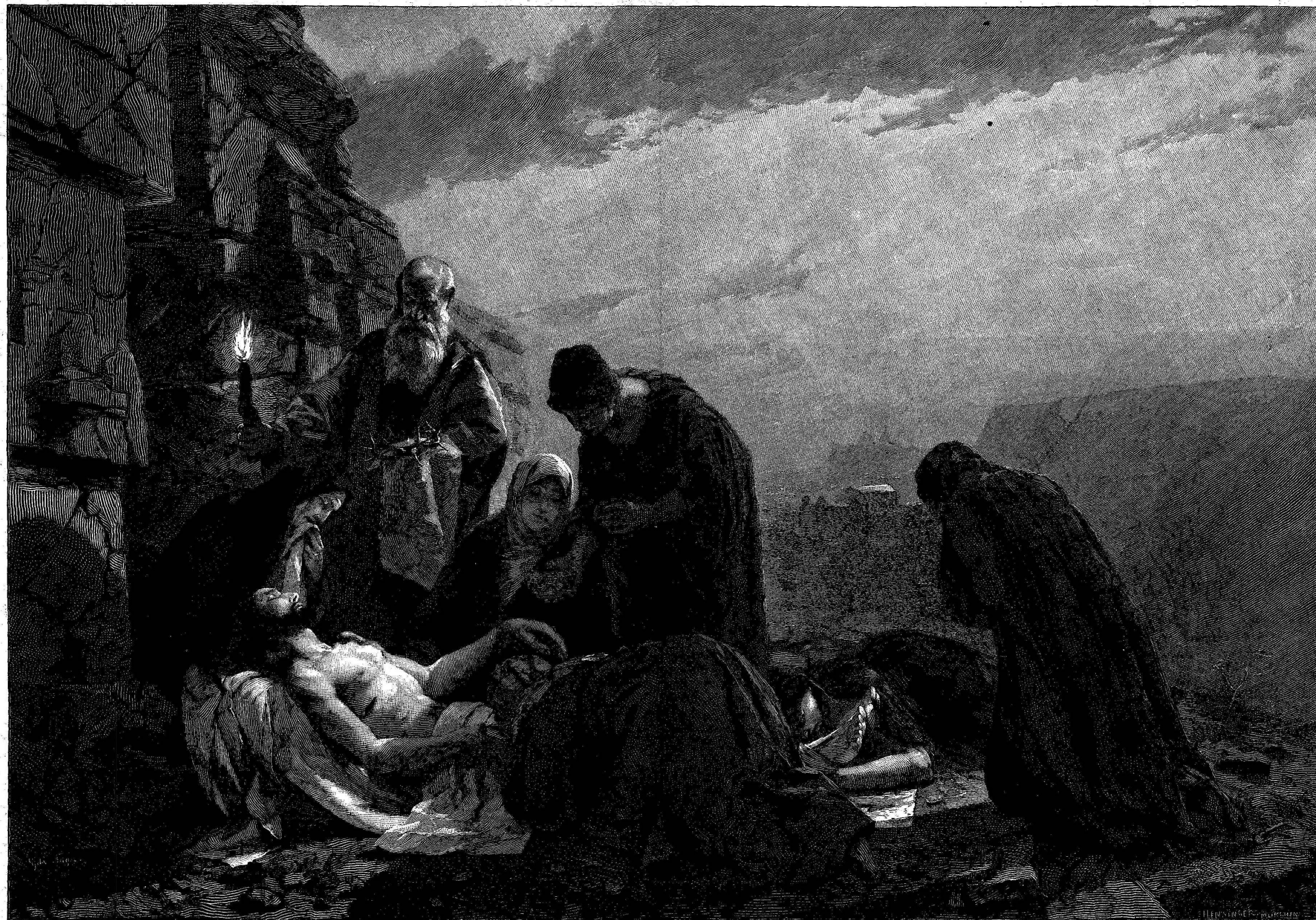
Τοιαῦτα ἔλεγε καὶ ἐπραττεν ἐν Βοημίᾳ ὁ Χοὺς, ὅτε ἕτερα γεγονότα ἐπῆλθον ὅπως δεινώσωσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐν τῇ Δύσει. (Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΕΝ ΧΑΛΔΙΑ.

ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Δ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ.

Ὡς περ ἡ γλῶσσα, οὕτω καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα διαφέρουσι παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἀναλόγως τοῦ κλίματος τῆς ἐν ἣ ὕσῃ χώρας, τῆς θρησκείας καὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς λαὸς οὐχὶ πάντοτε ἐν ταῖς αὐταῖς διατελεῖ σχέσεσιν, οὐχὶ

πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, ἐπόμενόν ἐστιν, ὅτι οὐ μόνον ἡ γλῶσσα αὐτοῦ διαφόρως ἀναπτύσσεται (ἐντεῦθεν δ' αἱ ποικίλαι διάλεκτοι καὶ τὰ διάφορα γλωσσικά ἰδιώματα), ἀλλὰ καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα αὐτοῦ ἐν πολλοῖς ποικίλλουσιν. Οὕτω λοιπὸν καὶ παρὰ τοῖς ἀνὰ τὸν πόντον οἰκοῦσιν Ἕλλησιν οὐ μόνον ἡ γλῶσσα αὐτῶν

Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Εικὼν ὑπὸ G. Fugel.

διαφέρει σπουδαίως τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα παρ' αὐτοῖς ἐν πολλοῖς διαφέρουσι τῶν παρὰ τοῖς λοιποῖς Ἕλλησι, ἐπαισθητὴν δὲ διαφορὰν διακρίνει τις μάλιστα καὶ μεταξύ αὐτῶν τούτων. Ἐπειδὴ δ' ἐν τοῖς ὀρεινοῖς καὶ μᾶλλον ἀποκέντροις μέρεσιν (ἐνθα ἡ φύσις μᾶλλον γελόεσσα παρίσταται καὶ ὁ οὐρανὸς λαμπρότερος καὶ καθαρώτερος) οὐ μόνον ἡ γλῶσσα ὡς ἐκ τῆς δυσχεροῦς μετ' ἄλλων συγκοινωνίας αὐτῶν φυσικῶ τῷ λόγῳ ἀρχαϊκώτερα καὶ καθαρωτέρα διασώζεται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα ἀγνότερα καὶ ἀρχαιοπρεπέστερα παρὰ ἐν τοῖς παραλίοις, τοῖς πεδινοῖς τόποις καὶ ταῖς μεγάλαις πόλεσιν, ἔπεται ὅτι μεγάλην κέκτηται σπουδαιότητα ἡ περισυλλογὴ οὐ μόνον τῶν γλωσσικῶν ζῶντων μνημείων τῶν ἐκ τῆς ἀρχαίας περιωθέντων καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς ὀρεινοῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκασταχοῦ διαφόρων ἡθῶν καὶ ἐθίμων· διότι καὶ ἐκ τούτων πολλὰ εἰσι κειμήλια πολῦτιμα τῆς ἀρχαιότητος, τὰ ὅποια δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ἐξαλείψωσι τοσοῦτοι αἰῶνες· διότι ταῦτα τοσοῦτον βαθείας ἔχουσιν ἐσχηματισμένας τὰς ρίζας αὐτῶν, ὥστε ἀναπόσπαστα ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου καὶ ἀνεξίτηλα περισώθησαν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, λυσιτελεῖς ἐκρίναμεν καὶ καλὸν ὅπως παρὰσχωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα μικρὰν τινα συμβολὴν διὰ τῆς ὥς οἴοντε ἀκριβοῦς περιγραφῆς τοῦ γάμου, ὥς οὗτος τελεῖται ἐν Χαλδίᾳ, ἐπαρχίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας:

Ὁ γάμος, ὡς γίνεται ἐν Χαλδίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Μ. Ἀσίας, διαφέρει πολὺ τοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ τελομένου, διατηρήσας ἀρχαιοπρεπέστερον τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ· διότι ἀποβλέπει μὲν καὶ ἐνταῦθα οὗτος ἐνίοτε εἰς τὸ συμφέρον, οὐχὶ ὅμως τοσοῦτον, ὅσον ἀλλαχοῦ, ἐνθα πλέον οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, εἰ μὴ ἐμπορικὴ οὕτως εἰπεῖν σύμβασις. Ἐρως καθαρὸς καὶ ἄδολος τοῦ νέου ἢ συμπάθεια τῶν γονέων ἢ συγγενῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν νέαν ὑπαγορευοῦσιν ἐνταῦθα τὰ συνοικέσια, οὐχὶ δὲ φιλοκέρδεια καὶ ἰδιοτέλεια· ὅθεν ὁ ἀπᾶς ἐρασθεὶς νεανίδος τινος οὐδαμῶς ἐξετάζει ἂν αὕτη ἐστὶ πολὺφερνος ἢ οὐ, οὐδὲ κἂν ποιεῖται τοιαύτην τινὰ αἴτησιν καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ἡ νέα, ἥς ἐράται, ἀνήκει εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν, ἀλλ' ἡ φερνὴ καὶ προικοδότησις τῆς μελλονύμφου ἐπαφίεται τῇ διαθέσει καὶ προαιρέσει τῶν γονέων αὐτῆς. Ἄξιον δὲ σημειώσεως, ὅτι ἡ γυνὴ ἐνταῦθα οὐ μόνον οὐδεμίαν φέρει προῖκα εἰς χρήματα, ἀλλὰ τούναντίον δέχεται δῶρα (χρήματα, ἐνδύματα, ἢ κοσμήματα) παρὰ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς συζύγου ἀκριβῶς ὡς ἐγένετο ἐν τοῖς πρώτοις τοῖς Ἑλλαδος χρόνοις (πρβλ. Ἀριστοτ. Πολιτ. βιβλ. Β', κεφ. 8). Ὡς δ' ἐν τῇ ἀρχαιότητι*), οὕτω καὶ νῦν οὐ μόνον αἱ παρθέναι συζεύγνυνται μόνον τῇ συγκαταθέσει τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες**). Καὶ ὄντως μεθ' ὅλον τὸν διακαῆ ἔρωτα, ὃν ἤθελε τρέφῃ νέος τις πρὸς νέαν, οὐδέποτε ἤθελε τολμήσῃ αὐτοβούλως ν' ἀποφασίσῃ τι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν γονέων αὐτοῦ, τὸ μὲν, διότι περὶ πολλοῦ ποιεῖται

τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς εἰς ἣν ἀνήκει οἰκογενείας, τὸ δὲ, διότι κάλλιστα γινώσκει, ὅτι «εὐχαὶ γονέων στηρίζουσι θεμέλια οἴκων» καὶ ὅτι ἐπομένως ὁ παρὰ τὴν συναίνεσιν τῶν γονέων τελούμενος γάμος οὐδὲν καλὸν ἀποτελέσμα δύναται νὰ ἔχῃ. Ἐννοεῖται, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, ἀλλ' αὐταὶ εἰσι σπάνιαι· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ τέκνα σέβονται καὶ τιμᾶσι τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς οὕτως ὥστε καὶ τὸν ἀγνὸν καὶ διάπυρον αὐτῶν ἔρωτα ἐν ἀνάγκῃ θυσιάζουσι χάριν αὐτῶν. Καὶ δὲν ἀρκεῖ μόνον, ὅτι τῇ συναινέσει τῶν γονέων ἔρχονται τὰ τέκνα εἰς γάμου κοινωνίαν, ἀλλὰ καθιερώθη καὶ τὸ ἔθιμον ὅπως ὁ υἱὸς καὶ μετὰ τὸν γάμον συζῇ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς παρὰ τοῖς γονεῦσι καὶ οικείοις αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ κατ' ἰδίαν ἢ παρὰ τῷ πενθερῷ αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν λόγοι σπουδαῖοι καὶ ἀνάγκη ἀπαραίτητος ἐπιβάλλωσι τὸ τοιοῦτον· ἐστὶν ὅτε μάλιστα ἡ νύμφη περιπίπτει εἰς χεῖρας πενθερῶν λίαν δυστρόπων καὶ αὐστηρῶν ὥστε τὰ πάνδεινα ὑποφέρει ἐξ αὐτῶν, οὐχ ἦττον ὅμως ὁ σύζυγος μηδαμῶς τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χαριζόμενος ἐξακολουθεῖ καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν ἐπιδευκνύμενος τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ σεβασμὸν, τὰς αὐτὰς τιμὰς καὶ περιποιήσεις καὶ ὅτε μὲν πρῶως διὰ παραινήσεων ἀρμοδιῶν, ὅτε δὲ δι' ἐπιπλήξεων αὐστηρῶν καὶ ἀπειλῶν καθίστησι τὴν σύντροφον τοῦ βίου αὐτοῦ ἀνεκτικώτεραν καὶ μετριοπαδεστέραν ἀπέναντι τῶν δυστροπιῶν τῶν γονέων αὐτοῦ.

Οὐ μόνον δὲ ἡ συγκατάθεσις τῶν γονέων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐστὶν ἀπαραίτητος, ἵνα τελεσθῇ τις ἀρραβὼν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (καὶ μάλιστα ἐν τοῖς χωρίοις) οὗτοι ποιοῦνται καὶ τὴν ἐκλογὴν, ὥστε πολλὰ συνοικέσια, ἵνα μὴ εἴπωμεν τὰ πλεῖστα, τελοῦνται τῇ βουλῇ καὶ ἐκλογῇ τῶν γονέων, πολλάκις μάλιστα χωρὶς προηγουμένως νὰ ὑπάρξῃ τις ἐρωτικὴ τῶν συζευγνυμένων πρὸς ἀλλήλους σχέσις. Ἐννοεῖται δ' ὅτι, τούτου οὕτως ἔχοντος, πολλάκις λίαν δυσάρεστα ἔχουσιν ἀποτελέσματα οἱ τοιοῦτοι γάμοι καὶ μάλιστα, ὅταν τελῶνται ἐν ἡλικίᾳ σχετικῶς πολὺ μικρᾷ, καθ' ἣν οὐδεμίαν ἔτι κέκτηται κρίσιν οὔτε ὁ νέος οὔτε ἡ νέα οὐδὲ διακρίνει τις ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν σπινθῆρά τινα ἐρωτικοῦ αἰσθήματος, ἢ ὅταν ἡ λίαν δυσανάλογος*) ἡ ἡλικία τῶν συζευγνυμένων· οὐχ ἦττον ὅμως ἡ πείρα διδάσκει, ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει τοῦ αἰσθήματος τοῦ ἔρωτος ἐν ταῖς καρδίαις ἀμφοτέρων βαθμυδὸν ἀναπτυσσομένου, ὁσημέραι στενότερον συνδέονται οἱ τοιοῦτοι σύζυγοι, ὥστε διάγουσι βίον ἡσυχον καὶ εὐτυχῇ ἐν πλήρει ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ· ἡ δὲ τοιαύτη αὐτῶν συμβίωσις ὀφείλεται μὲν ἀμφοτέροις, ἰδίᾳ ὅμως τῷ φύσει ἡμίῳ, ἀνεκτικῷ καὶ συνεσταλμένῳ τῆς γυναικὸς χαρακτήρι, ἥτις πάντοτε τὴν σεμνότητα κοσμιότητα καὶ αἰδῶ ὡς πολῦτιμα αὐτῆς κοσμήματα ἔχουσα, λατρεύει ἀληθῶς τὸν ἑαυτῆς σύζυγον καὶ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ αὐτοῦ, πειθήνιος αὐτῷ ἐν πᾶσι διατελοῦσα, πιστὴ καὶ τιμία αὐτοῦ σύντροφος καὶ ἀληθής

*) Ἰδ. Ὀμ. Ἰλ. Τ. 291 «ἄνδρα μὲν, ᾧ ἔδοσαν με πατὴρ καὶ μήτηρ», Ὀδ. Ζ. 286—287 «ἦτ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων ἀνδράσι μίσγεται πρὶν γ' ἀμφάδιον γάμον ἔλθειν», Ὀβιδ. Μεταμ. IV, 59—60 «taeclae quoque iure coissent, sed vetuere patres», Εὐρ. Ἰφ. ἐν Αὔλ. 344 «Ἄδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως, ὃν μοι προσεῖπες πόσιν.» πρβλ. καὶ Μουσαῖον 5, 179.

**) Πρβλ. Ternt. Andr. act. I. Hen. I.

*) Μεγάλῃ δυσαναλογίᾳ τῆς ἡλικίας τῶν συζευγνυμένων παρρητεῖται συνηθέστατα ἐν τοῖς χωρίοις· διότι οἱ χωρικοὶ οἱ ἔχοντες ἀνάγκην πολλῶν καὶ στιβαρῶν χειρῶν ἐν ταῖς ἐργασίαις αὐτῶν ἀναγκάζονται πολλάκις ἵνα συζεύξωσι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν μόλις τὸ δωδέκατον ἢ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγοντας μετὰ νύμφης εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπέκεινα, καὶ τοῦτο ἵνα αὐτῇ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας τῆς ἐκπληροῦ ἱκανὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας.

οικοδόσποινα, μόνη πάσας τὰς οικιακὰς ὑπηρεσίας ἐκ-
πληροῦσα, τὰς τυχόν ιδιοτροπίας καὶ ἐλλείψεις τοῦ
ἀνδρὸς αὐτῆς συνετῶς καὶ μετὰ χριστιανικῆς ὑπομονῆς
ἀνεχομένη, μηδαμῶς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ παραβαίνουσα,
ἀποφεύγουσα δὲ τὴν πολυτέλειαν, φιλαρέσκειαν καὶ
πᾶν τὸ δυνάμενον ὅπως δήποτε νὰ προξενήσῃ τῷ ἑαυτῆς
συζύγῳ ἢ τοῖς οικείοις αὐτοῦ δυσaréσκεϊαν καὶ τὰ τέκνα
αὐτῆς ἐν χρηστότητι καὶ εὐσεβείᾳ ἀνατρέφουσα. Καὶ
ἐν μὲν ταῖς πόλεσι περιορίζεται αὐτὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μόνον
κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ μεγάλας ἐορτὰς ἐξερχομένη
πρὸς ἀκρόασιν τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
καὶ μόνον τῇ συγκαταθέσει τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τῶν
γονέων αὐτοῦ τοὺς οικείους αὐτῆς ἐπισκεπτομένη, ἐν
δὲ ταῖς κώμαις κατὰ τὴν ἀνάγκην ὅτε μὲν ἐργάζεται
ἐν τῷ ἀγρῷ ἢ κήπῳ, ὅτε δ' ἐν τῷ δάσει κόπτουσα ξύλα
καὶ ἐπ' ὤμων αὐτὰ φέρουσα (ἐν ᾧ μεθ' ὅλον τὸ βαρὺ
αὐτῆς φορτίον καθ' ὁδὸν ἄδει ἄσματα φλογερά καὶ
συγχρόνως ἀπασχολεῖ τὰς χεῖρας αὐτῆς πλέκουσα περι-
κνημίδα ἢ νήθουσα διὰ τῆς ἡλακότητος) καὶ ἄλλοτε ἐκ-
πληροῖ τὰς οικιακὰς αὐτῆς ὑπηρεσίας.

Εἵπομεν ἀνωτέρω, ὅτι οἱ γονεῖς καὶ τοῦ νέου καὶ
καὶ τῆς νέας συνήθως ἀρραβωνίζουσι τὰ τέκνα αὐτῶν
χωρὶς πολλάκις νὰ ἐξετάσωσιν ἂν καὶ οἱ μελλοντοίμοι
αἰσθάνονται συμπάθειάν τινα πρὸς ἀλλήλους ἢ οὐ.
προσθετέον ὅμως ἐνταῦθα, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅταν
οὗτοι ᾧσιν ἐνήλικοι, ἐρωτῶνται περὶ τούτου καὶ διὰ
τρίτου προσώπου (ἔστω καὶ κατὰ τύπον) ἐξετάζεται ἂν
οὗτοι συγκατανεύουσι τῇ ἀποφάσει καὶ ἐκλογῇ τῶν
γονέων αὐτῶν. Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει
καὶ ὁ νέος καὶ ἡ νέα ὡς ἐκ τοῦ ἀπεριορίστου πρὸς τοὺς
γονεῖς αὐτῶν αἰσθήματος σεβασμοῦ καὶ ὑπὸ αἰδοῦς
κινούμενοι, σπανιώτατα ἀποδοκιμάζουσιν ὅ,τι οἱ γονεῖς
αὐτῶν ἔκριναν δι' αὐτοὺς προσήκον καὶ καλόν, ὀλίγισται
δ' ἀριθμούνται περιπτώσεις, καθ' ἃς οὗτοι ἀνδίστανται
καὶ δὲν ὑπακούουσι ταῖς ἀποφάσεσιν ἐκείνων. Καὶ
ταῦτα μὲν προεισαγωγικῶς, ἴδωμεν δὲ ἤδη τὰ τοῦ
ἀρραβῶνος καὶ πρῶτον τὰ πρὸ αὐτοῦ δραματιζό-
μενα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ ΣΥΜΒΑΜΑ
ΤΟΥ ΔΟΚΤΟΡΟΣ ΓΖΕΚΥΛ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΙΔ.
Υπὸ ROBERTOT ΛΟΤΑΟΒΙΚΟΤ ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ.

I.

δικηγόρος Οὐττερσον εἶχεν αὐστηρὸν καὶ διὰ
βαθειῶν ρυτίδων διηυλακωμένον πρόσωπον,
οὐδέποτε ὑπὸ μειδιάματος φαιδρυνόμενον· ἦτο
ψυχρὸς, ὀλιγόλογος καὶ ἀμήχανος ἐν τῇ συνδιαλέξει,
ἐπιφυλακτικὸς ἐν τῇ ἐκφράσει τῶν αἰσθημάτων του· ἦτο
ὕψηλός τὸ ἀνάστημα, ξηρὸς καὶ βαρύθυμος ἄνθρωπος
— καὶ ὅμως δὲν ἠδύνατό τις νὰ μὴ τὸν ἀγαπήσῃ.

Μεταξὺ παλαιῶν φίλων, μετὰ καλὸν τι γεῦμα,
ὅταν ὁ οἶνος ἰδιαζόντως τῷ ἤρσκεν, ἀπήστραπτον οἱ
ὀφθαλμοὶ του ἀπερίγραπτόν τινα λάμψιν ἀγάπης καὶ
ἀγαθότητος, συναίσθημά τι, ὅπερ οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ
ἐκφράσῃ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, τὸ ὁποῖον ὅμως συχνάκις καὶ
ἐναργῶς ἐξεδηλοῦτο εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰ κινήματά
του. Ἦτο αὐστηρὸς πρὸς ἑαυτὸν. Ὅσάκις ἦτο μόνος,
ἔπινε συνήθῃ ῥακὴν, ὅπως ἀπονεκρῶσῃ τὴν ἐξαίρετικὴν
ἀγάπην ἣν εἶχε πρὸς τοὺς καλοὺς οἶνους. Ἦτο θερμό-
τατος λάτρης τοῦ δράματος, καὶ ὅμως ἀπὸ εἰκοσαετίας
ἤδη δὲν εἶχεν ἐπισκεφθῇ θέατρον. Ἀλλ' ἦτο κατ'
ἀρχὴν πολὺ ἀνεκτικὸς καὶ ἐπικεῖς πρὸς τὰς ἀδυνα-
μίας τῶν ἄλλων· ἐφαίνετο σχεδὸν μετὰ τινος φθόνου
ἀποθαυμάζων τὴν ὑπερεκχείλισιν τῆς ζωηρότητος, ἥτις
ἦτο ἡ αἰτία τῶν ἀτασθαλιῶν αὐτῶν, καὶ εἰς ὅλας τὰς
περιστάσεις ἦτο πρόθυμος μᾶλλον εἰς τὸ νὰ βοηθῇ ἢ
εἰς τὸ νὰ ψέγῃ. «Ἀκολουθῶ τὴν ἀνόσιον αἵρεσιν τοῦ
Καῖν» συνείδηζε νὰ λέγῃ, κατὰ τὸν ἰδιαζόντα αὐτῷ
τρόπον τῆς ἐκφράσεως, «καὶ ἀφίνω τὸν ἀδελφόν μου
νὰ πηγαίῃ ἀπ' ὅποιο δρόμο θέλει στὸ διάβολο.» Ἐντεῦθεν
ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὅτι ὁ Οὐττερσον ἦτο πολλάκις
ὁ τελευταῖος καὶ μόνος ἐναπομένων τίμος γνῶριμος
ἀνθρώπων κακοήδων καὶ διεφθαρμένων· καὶ πρὸς

τούτους, ὁσάκις τὸν ἐπεσκέπτοντο, δὲν ἐδείκνυνεν οὐδὲ
τὴν ἐλαχίστην ἀλλοίωσιν ἐν τῇ συμπεριφορᾷ του. —

Ἄλλως τε δὲν ἦτο δύσκολον τοῦτο διὰ τὸν κύριον
Οὐττερσον, διότι ὡς εἵπομεν ἦτο ἐν γένει ἐπιφυλακτικὸς
ἐν τῇ ἐκδηλώσει τῶν αἰσθημάτων του· καὶ αὐτοὶ ἀκόμη
οἱ φίλοι του ἐφαίνοντο ἐκλεχθέντες κατὰ τὴν ἀρχὴν
τῆς γενικῆς ἐπιεικειᾶς καὶ ἀνεκτικότητος. Οὗτοι ἦσαν
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συγγενεῖς αὐτοῦ, ἢ ξένοι τοὺς
ὁποίους ἐγνώριζεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν· ἡ φιλικὴ ἀγάπη
αὐτοῦ ἦτο καρπὸς τοῦ χρόνου, οὐχὶ ἰδιαίτερας τινὸς
πνευματικῆς ἢ ψυχικῆς συγγενείας. Μία τοιαύτη φιλία
συνέδεεν αὐτὸν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μετὰ τοῦ συγγενοῦς
του Ριχάρδου Ἐνφειλδ, ὅστις ἦτο νεώτερος τοῦ Οὐττερσον
καὶ ἄνθρωπος εἰς ἄκρον καλὸς βίος. Ἡ φιλία αὐτῇ ἦτο
ἀνεξήγητον αἰνίγμα διὰ πολλοὺς, διότι οὐδὲν κοινὸν
ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο τούτων φίλων. Εἰς τοὺς κοινούς
αὐτῶν περιπάτους κατὰ τὰς κυριακὰς, ὅσοι τοὺς συνήν-
των παρετήρουν ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἄνθρωποι οὐδέποτε
συνδιελέγοντο πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ἐφαίνοντο ἐκτάκτως
καταβεβλημένοι ὑπὸ ἀνίας καὶ πλήξεως, καὶ ὅτι ἀμφο-
τεροὶ προφανῶς ἀνεκουφίζοντο ὁσάκις συνήντων κοινὸν
τινα φίλον ἢ γνῶριμον. Μεθ' ὅλα ταῦτα οἱ δύο οὗτοι
ἄνδρες οὐδέποτε παρημέλουν τοὺς περιπάτους τούτους,
τοὺς ὁποίους μάλιστα ἐδεώρουν ὡς τὴν μεγίστην διασκέ-
δασιν ὅλης τῆς ἐβδομάδος καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐδυ-
σάζον μάλιστα καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπόθεσιν.

Ἡμέραν τινὰ περιπατοῦντες οὕτω ἦλθον διὰ μικρᾶς
τινὸς καὶ στενῆς ὁδοῦ εἰς μίαν συνοικίαν τῆς πόλεως
πολὺ ζωηράν, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας
τῆς ἐβδομάδος ἐπεκράτει μεγάλη ἐμπορικὴ κίνησις. Οἱ
κάτοικοι τῆς συνοικίας ταύτης ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν ὅλοι
ἐμποροὶ ἄνθρωποι. Τὰ μεγάλα παράθυρα τῶν ἐμπορί-